

Кількість мігрантів з України може перевищити 2022 рік, НБУ пов'язує це з опалювальним сезоном, ЕКОНОМІЧНА ПРАВДА, 3 ЛИСТОПАДА 2023, URL: [HTTPS://WWW.EPRAVDA.COM.UA/NEWS/2023/11/3/706217/#:~:TEXT=](https://www.epravda.com.ua/news/2023/11/3/706217/#:~:TEXT=).

Лазебник С. Ю. та ін., Зарубіжні українці, Київ: Вид-во «Україна», 1991. "Четверта хвиля" так звана «заробітчанська» — розпочалася у 1990-х роках. Сьогодні можна говорити про початок нової хвилі еміграції уже з незалежної суверенної України. Архів оригіналу за 24 грудня 2014. Процитовано 24 грудня 2014.

Стало відомо, скільки українців виїхали на заробітки за кордон, Холдингова компанія 1+1, 02.12.21, URL: <https://www.unian.ua/society/stalo-vidomo-skilki-ukrajinciv-vijihali-na-zarobitki-za-kordon-novini-ukrajini-11629228.html>

Чисельність населення на 1 вересня 2013 року та середня чисельність за січень-серпень 2013 року, архів Ukrstat.

Звіт: як після анексії порушують права людини в Криму, BBC, 16 березня 2015, URL: [https://www.bbc.com/ukrainian/politics/2015/03/150316\\_crimea\\_human\\_rights\\_freedom\\_house\\_vc](https://www.bbc.com/ukrainian/politics/2015/03/150316_crimea_human_rights_freedom_house_vc)

Скільки українців не повернуться з-за кордону і чим це загрожує Україні, BBC, 5 серпня 2023, URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c06e1y0lv80o>

Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, URL: <https://minre.gov.ua/>

Ясь О.В. Еміграція українського населення [Архівовано 7 березня 2016 у Wayback Machine.] // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. К. : Наукова думка, 2005. Т. 3 : Е Й. 672 с. : іл. ISBN 966-00-0610-1.

**УДК 331.556.4**

**Смалійчук Ганна,**  
**кандидат економічних наук,**  
**доцент кафедри соціоекономіки та управління персоналом,**  
**Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана**  
[hanna.smaliichuk@kneu.edu.ua](mailto:hanna.smaliichuk@kneu.edu.ua)  
<https://orcid.org/0000-0001-9664-5134>

### **ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИМУШЕНИХ МІГРАНТІВ У ПОЛЬЩІ: КОНТЕКСТ ЗВОРотної міграції**

Польща продемонструвала ефективність своєї інтеграційної політики, адже для біженців з України були створені умови для тривалого перебування в країні, включаючи доступ до ринку праці, освіти, системи охорони здоров'я та соціальних виплат.

Польський досвід інтеграції мігрантів потребує особливої уваги, адже окрім класичних інтеграційних заходів (наприклад, доступ до ринку праці, охорони здоров'я тощо), країна запроваджує спеціальні кроки, такі як «практики гостинності» [Spencer, Charsley, 2021] для воєнних мігрантів з України у сфері вищої освіти.

Ефекти інтеграції будуть найбільш ефективними, якщо приймаюча країна здійснює інтеграційну політику, яка дозволяє воєнним мігрантам стати активними учасниками приймаючого суспільства, а не просто пасивними одержувачами допомоги. Польський досвід свідчить, що інтеграція воєнних мігрантів відбувається переважно на місцевому рівні і матиме вирішальне значення в довгостроковому процесі інтеграції мігрантів.

Ефективно інтегровані мігранти - це потенційно високоефективні учасники зворотної міграції як носії соціального капіталу у контексті відбудови України. Учасники нових професійних мереж, носії нового досвіду, особи із здатністю до міжкультурних комунікацій та кардинально новими здібностями та вміннями. Саме тому не підлягає дискусії той факт, що державна міграційна політика України обов'язково має включати практико орієнтований блок щодо заходів, які будуть спрямовані на українських воєнних мігрантів, що повернуться до України.

Плани українських біженців дуже залежать від розвитку військової ситуації, і для багатьох з них Польща стане країною довгострокового проживання.

Воєнні мігранти частіше, ніж мігранти, які прибули до Польщі до 24 лютого 2022 р. розглядали своє перебування в Польщі як тимчасове. Лише чверть планувала залишитися в Польщі більше одного року або назавжди на момент проведення дослідження, тоді як серед мігрантів періоду до 24 лютого 2022 р. таких було майже 60% [Górny, Kaczmarczyk, 2023]. Частка тих, хто мав намір повернутися в Україну назавжди сягає 52% серед воєнних мігрантів без попереднього міграційного досвіду і 43% серед тих, хто має такий досвід.

Біженці від війни частіше, ніж мігранти розглядали своє перебування в Польщі як тимчасове. Лише чверть планувала залишитися в Польщі більше одного року або назавжди. року або назавжди на момент проведення дослідження, тоді як серед мігрантів таких було майже 60% [Górny, Kaczmarczyk, 2023]. Важливо, що такий результат для мігрантів свідчить про зростання перманентності української міграції до Польщі порівняно з попередніми роками, особливо до російського вторгнення в Україну у 2014 році.

Враховуючи такі дані, критично необхідною є політична реакція України на повернення її громадян. Практика реалізації державної міграційної політики у контексті повернення воєнних мігрантів [Lesińska, 2013] має включати наступні кроки:

- визначення факторів, з якими стикаються українські воєнні мігранти, що повертаються, під час психосоціальної, культурної та ринкової реінтеграції в країні походження, розглядаючи також гендерні траєкторії повернення та зворотної міграції;
- аналіз та визначення динаміки міграційних траєкторій мігрантів як потенційних зворотних мігрантів;
- визначення стратегій трансферу на батьківщину фінансового, соціального та людського капіталу зворотних мігрантів;
- ідентифікація учасників зворотної міграції як нових акторів українського соціуму у перспективних умовах повоєнного відновлення;
- здійснення аналізу життєвих історій мігрантів, які повернулися з Польщі до України та визначення впливу досвіду роботи, набутого за кордоном на їхнє сприйняття стандартів зайнятості в цілому;
- здійснення оцінювання інституційних та структурних умов та можливостей актуалізації потенційних соціальних трансфертів зворотних мігрантів;
- розроблення надійних показників оцінювання сталості повернення, що сприятиме моніторингу впливу програм повернення та розробленню політики міграції повернення;
- розроблення програми реінтеграції мігрантів, яка передбачатиме психосоціальне, культурну та економічну реінтеграцію після повернення на Батьківщину;
- активізація співпраці із державними інституціями щодо надання пріоритету плану реінтеграції мігрантів.

### Список літератури

Górny A., Kaczmarczyk P. Between Ukraine and Poland. Ukrainian migrants in Poland during the war. CMRSpotlight, 2(48). 2023. URL: <https://www.migracje.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2023/02/Spotlight-FEBRUARY-2023.pdf> (дата звернення: 30.10.2023)

Lesińska M. The Dilemmas of Policy Towards Return Migration. The Case of Poland After the EU Accession. *Central and Eastern European Migration Review* 2(1): 77-90. 2013. URL: <http://ceemr.uw.edu.pl/content/dilemmas-policy-towards-return-migration-case-poland-after-eu-accession> (дата звернення: 09.11.2023)

Spencer S., Charsley, K. Reframing 'integration': acknowledging and addressing five core critiques. CMS 9 (18). 2021. URL: <https://doi.org/10.1186/s40878-021-00226-4> (дата звернення: 08.11.2023)

УДК 331.5-053.81:351.84

**Сорока Олександра,**  
кандидат економічних наук, доцент,  
доцент кафедри управління персоналом і економіки праці  
Одеській національній економічній університет  
[aleksandra.80@ukr.net](mailto:aleksandra.80@ukr.net)  
<https://orcid.org/0000-0001-6982-1817>

### ВОЛОНТЕРСТВО У КОНТЕКСТІ МОЛОДІЖНОГО СЕГМЕНТУ РИНКУ ПРАЦІ

Молодь є найбільш перспективною і важливою складовою населення. Молодь завжди була і буде рушієм прогресу, і від неї значною мірою залежить наше майбутнє. Молоде покоління по праву вважається джерелом духовного та економічного потенціалу, а інтереси саме молоді стали важливою передумовою зміни орієнтації життя сучасного суспільства. Тому одним із першочергових завдань сучасної держави є підтримка соціальної активності молоді, особливо молодіжних ініціатив. У свою чергу волонтерські (волонтерські) організації не лише стають стабільним майданчиком для реалізації інтересів молоді, а й гарантують її розвиток як соціально-демографічної групи.

У сучасному світі волонтерство є важливою частиною успішного розвитку суспільства та має можливість сприяти вирішенню актуальних соціально-економічних проблем країни та покращенню якості життя людей. В Україні волонтерство з'явилося на початку 1990-х років, але його визнання тривало довго. А офіційно його визнали Постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2003 року, та закріпили у Законі України «Про волонтерську діяльність» (2011 рік). Законодавство у сфері волонтерства складається з Конституції України (254к/96-ВР), Законів України «Про соціальні послуги» (від 19.06.2003 р., № 966-IV), «Про волонтерську діяльність» (19 квітня 2011 р., N 3236-VI) й інших законів, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і інших нормативно-правових актів [Енциклопедія, с. 124].

Для молодих людей волонтерська робота може стати початком кар'єри. Молоді люди зможуть отримати досвід спілкування з іншими, навчитися бути відповідальними та визначати свої подальші кроки. Участь молоді у волонтерській діяльності – це не лише весела та суспільно корисна діяльність, а й можливість дізнатися більше про роботу та прийняти кар'єрні рішення. Крім того, волонтерство може дати вам глибше розуміння ваших інтересів і кар'єрних цілей. Волонтерство дає можливість молодим людям отримати навички